



## **Acta sanctorum**

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae  
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

**Bolland, Johannes**

**Parisiis et Romae, 1866**

De S. Sagari Episcopo Martyre. Lodiceæ In Phrygia. Sylloge.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

- A *habet Buccelinus in Martyrologio Benedictino: at in Romano ad diem, quo dabitur,*  
v Decembris.
- S. Cunthildis abbatissæ monasterii, quod dicitur Strenneshem vel Strennesheyem, hodie legitur in apographo nostro *Kalendarii Ms. Sanctorum Ordinis S. Benedicti abbatiarum S. Michælis et S. Salvatoris Antverpiæ. Hugo Menardus lib. II Observationum ad Martyrologium Benedictinum et Arturus in Gynæceo illam ad diem 8 Decembris reponunt, et Chunnildem, Cunnildem ac Guntildem etiam appellari observant, eandemque esse, quam Othlonus in Vita S. Bonifacii archiepiscopi Moguntini lib. 1, cap. 38 cum aliis feminis ab illo ex Anglia in Germaniam evocatas fuisse, scribit. Ambo addunt, eandem inter sanctos ecclesiæ Eystadiensis patronos recenseri. Verumtamen*
- nullam ipsius mentionem reperio in ejusdem ecclesiæ Officii propriis anno 1629 Ingolstadii typis excusis. Quamobrem, si de ejusdem cultu melius fuerimus instructi, agi de ipsa poterit dicto die  
viii Decembris.
- S. Thomas Apostolus omnibus fere Fastis sacris tam Græcorum quam Russorum hodie inscribitur; inscribitur et *Kalendario Æthiopum apud Jobum Ludolfum. Verum in Opere nostro de hoc sancto Apostolo agendum non est ante diem, quo in Romano hodierno signatur,*  
xxi Decembris.
- S. David rex hodie signatur in *Kalendario Æthiopum apud Jobum Ludolfum. Sermo est, quantum opinor, de Davide rege et propheta, qui in Opere nostro dandus est ad diem, quo in Martyrologio Romano hodierno annuntiatur,*  
xxix Decembris.

## DE S. SAGARI EPISCOPO MARTYRE

## LAODICEÆ IN PHRYGIA.

## SYLLOGE.

ANNO CIRCI-  
TER  
CLXXV.  
Sanctus, qui a  
Martyrologis  
classicis hodie  
celebratur,

**Q**uatuor martyrologi antiquiores seu classici, nimirum Romani parvi seu veteris auctor, Ado, Usuardus et Notkerus, hodie S. Sagarim episcopum annuntiant. Et id quidem Romani parvi auctor his verbis facit: Sagaris episcopi Laodicensis, de antiquis Pauli Apostoli discipulis; huic autem annuntiationi Viennensis martyrologus, quem deinde Usuardus et Notkerus sunt secuti, titulum Martyris adiecit, Sanctum ita commemorans: Beati Sagaris Martyris et episcopi Laodicensis, qui unus fuit de antiquis S. Pauli Apostoli discipulis. Apud Eusebium, tam purum quam interpolatione a Rufino mutatum, lib. IV, cap. 26, iterumque lib. V, cap. 24 S. Sagaris mentio occurrit; atque hic Sanctus noster subisse martyrium, priori quidem e binis illis Eusebii locis diserte asseritur; posteriori vero martyr et episcopus vocatur, a Polycrate, Ephesiorum episcopo, inter clarissimos Asiæ viros, qui Paschale festum luna decima quarta olim celebrare solissent, in eazaratis pro antiqua hac Asianorum consuetudine tuenda ad S. Victorem I Papam litteris recensitus his verbis: Quid Sagarim episcopum, eundemque martyrem attinet dicere, qui Laodiceæ est mortuus? Vel ex hoc vel ex altero jam memorato Eusebii loco, aut forte etiam ex utroque, Romani parvi auctor Sancti annuntiationem, Adoque, quem huic addidit, Martyris titulum verosimillime hausit, uti etiam, Sagarim fuisse episcopum.

quique ab his  
S. Pauli Apo-  
stoli discipu-  
lus forte per-  
peram voca-  
tur,

2 Porro non tantum Sancti episcopatus et martyrium, verum etiam palæstra e proxime recitatis Polycratis verbis, utpote quibus Sagaris Laodiceæ obisse tradatur, innoscit; ut hunc adeo Laodiceæ, quæ primaria Phrygiæ Pacatianæ ad Lycum fluvium urbs est, Romani hodierni reformatores, alique recentiores martyrologi, quos omnes hic enumerare necessum non est, recte hodie in

Fastis sacris a se concinnatis consignent, utque etiam Romani parvi auctor, Ado aliique hos secuti tam antiquiores quam recentiores hagiologi, eundem Sanctum nostrum, cum ibi, ubi obiit, episcopum egisse videatur, episcopum Laodicensem recte appellent, etsi interim Laodicenamne, an aliam ecclesiam episcopi munere Sagaris administrat, nusquam edicat Eusebius. Verum anne iidem duo martyrologi classici, Ado videlicet et Romani parvi auctor, alique, qui horum vestigia legere, recte etiam Sanctum nostrum faciunt antiquum S. Pauli Apostoli discipulum? Id sane mihi admodum dubium apparet. Fuisse enim Sagarim e Pauli Apostoli discipulis, Eusebius, sive genuinus, sive a Rufino interpolatus, nec aperte edicit, nec quidquam, unde hanc prerogativam Sancto vindices, usquam suppeditat. Adhæc, ut Sagaris fuisse queat S. Pauli Apostoli discipulus, necesse est, ut *Æræ Christianæ anno 63, quo hic martyrium subisse, apud nos tom. V Junii, pag. 403 ostenditur, annorum ut minimum sedecim circiter exstiterit; unde consecrarium fuerit, ut, quod ægre absque auctoris synchroni aut supparis testimonio, quo destituitur, fidem inveniet, centenario longe major obierit, utpote martyrio e vivis anno circiter 175 sublatus, uti ex jam nunc dicendis intelliges.*

3 Cum epistolam, num. 1 memoratam, quam ad Victorem Papam dedit Polyocrates, anno circiter 196 scriptam esse, inter eruditos conveniat, Sagarisque in ea, veluti vita functus, memoretur, dubitandum non est, quin hic ante annum illum fuerit martyrio coronatus. Verum quanto quidem tempore citius id evenit? Fuisse Sanctum sub Marco Aurelio Antonino, qui ab anno 161 ad annum usque 180 imperii Romani habenas moderatus est, martyris coronatum, communis est eruditorum opinio, ut ante annum 181, fuso pro Christo sanguine, martyribus fuisse adjunctum, credendum appareat. Atque id quidem anno cir-  
eiter

C. B.

F

anno circiter,  
uti hic,

AUCTORE  
C. B.

citer 174 verosimiliter evenisse, ita modo ostendo: Polyocrates Ephesiorum episcopus, dum apud Eusebium Historiæ Ecclesiasticæ lib. v, cap. 24 clarissimos aliquot Asiæ viros, festum Paschale luna decima quarta celebrare olim solitos, recenset, id eo, ut apparet, facit ordine, quo hi felici e vivis excessu ad Superos migrarunt. Etenim in medium adducit primo loco Philippum Apostolum, secundo Joannem Apostolum et Evangelistam, tertio Polycarpum Smyrnensem episcopum, quorum prior sub Domitiano anno circiter 87, secundus sub Trajano anno 100, ac tertius denique sub Marco Aurelio anno circiter 166 ad Superos concessit. Ad hæc Thraseæ, de quo ad diem præcedentem jam egimus, et Sagari, de quo nunc hic, Melitonem Sardensem episcopum subjungit, qui, cum in Opere, quod de Pascha elucubravit, martyrii, (Adi Eusebium Historiæ Ecclesiasticæ lib. iv, cap. 26) a Sagari tolerati, mentionem fecerit, certissime post hunc e vivis excessit. Jam vero cum hæc ita sint, Polyocratesque in recensendis aliis, quos profert, clarissimis Asiæ viris a præmemorato ordine declinare non deprehendatur, ubique hunc cit. Eusebii loco abs illo observari, verosimillimum apparet; unde consequitur, ut Sanctus noster, utpote ibidem a Polycrate post Thraseam, anno circiter 171 secundum dicta ad diem præcedentem martyrio coronatum, clarissimis Asiæ viris accensus, a felici Thraseæ obitu vel ipso anno 171 vel altero, qui Thraseæ mortem exceperit annumque 181 præcesserit, martyrii coronam sit adeptus.

contra ac  
contendi  
potest,

¶ At vero, inquit, Eusebius ex interpretatione Valesii Historiæ Ecclesiasticæ lib. iv, cap. 26, Opera, a Melitono Sardensi episcopo elaborata, enumerans, sic scribit: Postremus omnium (librorum scilicet a Melitono scriptorum) est libellus (supplex nimirum pro Christianis) ad imperatorem Antonium. Ceterum in libro de Pascha tempus ipsum, quo scribebat, in principio Operis sui (Melitono) designat his verbis: « Ser- » vilio Paulo » inquit, « Asiæ præconule, quo » tempore Sagari martyrium perpessus est, » magna controversiæ Laodicæ excita est de » solemnitate Paschali, quæ tempestive in illos » dies inciderat; quibus etiam diebus hæc a » nobis perscripta sunt. » Martyrium ergo, uti e verbis hisce patet, passus est Sagari eo tempore, quo suum de Pascha Opus Melitono elucubra-

vit; id autem hic ante annum 171 indubie fecit. Etenim ex omnibus Melitonis Operibus postremum vocat verbis recitatis Eusebius libellum supplicem, pro Christianis Marco Aurelio Antonino imperatori oblatum; illum autem anno 170 fuisse huic a Melitone traditum, Eusebius, sibi etiam Chronicam Alexandrinam suffragantem habens, in Chronico affirmat; ut proinde ante annum 171 et Melitonis de Pascha Opus, utpote quod supplici ad Marcum Aurelium libello præiverit, indubie fuerit concinnatum, et Sanctus noster pro Christo sanguinem effuderit. Ita pro Sagari martyrio ante annum 171 collocando potest argui.

5 Verum præterquam quod, ut Tillemontius tom. II Monument. in suis de Melitone Annotationibus pag. 663 et seq. recte docet, dubitandum admodum sit, an etiam post annum 175, quidquid contra Eusebium et Chronicam Alexandrinam notent, supplex ad Marcum Aurelium libellus scriptus non sit, ultimum hunc librorum, a Melitone elucubratum, vocare potest Eusebius, non spectato ordine, quo scriptus est, sed quo cum recenset, seu quo sibi in enumerandis Melitonis Operibus occurrentem habuit. Ad hæc Græca hæc Eusebii verba, Ἐπιπλάκι καὶ τὸ πρὸς Ἀντωνίου Βιβλίον, quæ Valesius Latine vertit, postremus omnium est libellus ad imperatorem Antonium, Christophorus ita reddit: Postremo liber ad Antonium scriptus; quæ interpretatio ad mentem Eusebii, auctorum Opera eo ordine, quo scripta sunt, recensere plerumque non soliti, omnino videtur exacta, neque, ut consideranti patebit, ullo modo exigit, ut Melitonis ad Marcum Aurelium libellus post scriptoris ejusdem de Pascha Opus fuerit conscriptus. Quod cum ita sit, fuisse hoc ante annum 171 a Melitone concinnatum, e tempore, quo supplex ad Marcum Aurelium libellus fuit confectus, neutiquam probatur, manetque proinde, Sanctum nostrum, ut num. 3 docui, post S. Thraseam vel ipso anno 171 vel altero, qui hunc inter et annum 181 intercesserit, martyrio fuisse coronatum. Atque hinc est, cur, supra ad marginem anno circiter 175 adscripto, accidisse illud hoc circiter anno designarim; quod perinde recte factum fuerit, sive Sanctus duobus tribusve annis ante, sive totidem annis post eam epocham pro Christo sanguinem effuderit.

statuitur, 175  
subiit marty-  
rium.

E

F

